

În temeiul Deciziei primului-ministru nr.113/2002 privind numirea presedintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații,

În temeiul prevederilor art.38 alin.(1), (3) și (5), ale art.34 alin.(3) și ale art.46 alin.(1) pct.11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.79/2002 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr.591/2002, precum și ale art.8 alin.(1) și ale art.13 alin.(1) și (3) din Ordonanța Guvernului nr.34/2002 privind accesul la rețelele publice de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr.527/2002,

Având în vedere prevederile art.7 alin.(1) din Decizia presedintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.124/EI/2003 privind interconectarea cu rețeaua publică de telefonie mobilă operată de Societatea Comercială „Orange România” – S.A. în vederea terminării apelurilor,

PRESEDINTELE AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN COMUNICAȚII

emite prezenta:

DECIZIE

PENTRU APROBAREA REGULAMENTULUI PRIVIND REALIZAREA MODELULUI DE TIP „TOP-DOWN” DE CALCULATIE A COSTURILOR INCREMENTALE PE TERMEN LUNG DE CATRE SOCIETATEA COMERCIALA „ORANGE ROMÂNIA” – S.A.

Art.1. – Se aproba Regulamentul privind realizarea modelului de tip „top-down” de calculatie a costurilor incrementale pe termen lung de catre Societatea Comerciala „Orange România” – S.A., prevazut în anexa care face parte integranta din prezenta decizie.

Art.2. – Prezenta decizie se comunica Societatii Comerciale „Orange România” – S.A.

**PRESEDINTE,
ION SMEEIANU**

Bucuresti, _____2003

Nr.____/EI

REGULAMENT
PRIVIND REALIZAREA MODELULUI DE TIP „TOP-DOWN” DE CALCULATIE A
COSTURILOR INCREMENTALE PE TERMEN LUNG DE CATRE SOCIETATEA
COMERCIALA „ORANGE ROMÂNIA” – S.A.

1. Dispozitii generale

1.1. Obiectul regulamentului

Prezentul regulament stabileste modul de realizare a modelului de tip „top-down” de calculatie a costurilor medii incrementale pe termen lung, denumit în continuare *modelul de calculatie a costurilor*, de catre Societatea Comerciala „Orange România” – S.A., denumita în continuare *Operatorul*, pentru activitatile care au legatura cu interconectarea si accesul la retea *Operatorului* sau la infrastructura asociata acesteia.

1.2. Scopul regulamentului

1.2.1. *Modelul de calculatie a costurilor* va asigura corectitudinea determinarii costurilor totale si incrementale ale *Operatorului*, în vederea utilizarii acestor rezultate în procesul de orientare pe costuri a tarifelor.

1.2.2. Structura si documentatia *modelului de calculatie a costurilor* va fi suficient de transparenta si detaliata, pentru a permite:

a) analiza, verificarea si evaluarea informatiilor contabile primare, a principiilor, ipotezelor, parametrilor si a estimarilor utilizate în cadrul modelului, oferind posibilitatea de exportare a tuturor datelor într-un format accesibil;

b) determinarea unor rezultate intermediare si finale, prin care *Operatorul* va contribui la calibrarea unui model de tip „bottom-up” de calculatie a costurilor incrementale pe termen lung.

1.2.3. *Modelul de calculatie a costurilor* va fi suficient de flexibil, astfel încât sa permita reconcilierea cu un model de tip „bottom-up” de calculatie a costurilor medii incrementale pe termen lung, model dezvoltat de Autoritatea Nationala de Reglementare în Comunicatii, denumita în continuare ANRC, în vederea determinarii tarifelor serviciilor furnizate de *Operator* pe piete din sectorul comunicatiilor electronice pe care este desemnat, prin decizie a presedintelui ANRC, ca având putere semnificativa, fiindu-i impuse obligatii de orientare a tarifelor în functie de costuri. Modelul de tip „bottom-up” dezvoltat de ANRC va fi calibrat utilizând modelul de tip „top-down” de calculatie a costurilor incrementale pe termen lung, realizat de *Operator* conform prevederilor prezentului regulament.

1.2.4. În lipsa unei mentiuni contrare exprese, termenii folositi în documentatia *modelului de calculatie a costurilor* vor avea întelesul consacrat în legislatia din domeniul comunicatiilor electronice si în cea financiar-contabila.

1.3. Definitii

1.3.1. *model de calculatie a costurilor* – model de cost care utilizeaza date din evidentele contabile ale *Operatorului* în vederea calcularii tarifelor aferente activitatilor care au legatura cu interconectarea si accesul la rețeaua *Operatorului* sau la infrastructura asociata acesteia, pe baza determinarii costurilor medii incrementale pe termen lung aferente acestor activitati. Deoarece are la baza informatii privind performantele recente ale *Operatorului*, care pot reflecta sau nu o activitate eficienta, *modelul de calculatie a costurilor* va include ajustari care vor urmări eliminarea costurilor legate de ineficiențele structurale si operationale ale *Operatorului*;

1.3.2. *cost mediu incremental pe termen lung*:

a) *termen lung* – perioada în care *Operatorul* poate realiza investitii sau dezinvestitii de capital în vederea creșterii sau diminuării capacității de productie. Pe termen lung, toti factorii de productie si, implicit, costurile asociate acestora devin variabile în functie de modificarea volumului si structurii productiei ca raspuns la evolutia cererii pe piata;

b) *increment* – o cantitate semnificativa si finita de produse sau de servicii furnizate de *Operator*;

c) *cost incremental* – cost determinat de furnizarea suplimentara a incrementului de servicii definit sau costul care este economisit atunci când incrementul de servicii definit nu mai este furnizat;

d) *cost mediu incremental* – cost mediu determinat prin împartirea costului incremental pe fiecare serviciu prin utilizarea unui element generator de cost comun acestora (de exemplu, traficul), în cadrul costului mediu incremental pe termen lung, incrementul fiind stabilit la nivelul unui grup larg de servicii. De exemplu, în scopul determinării tarifelor de interconectare, incrementul este definit la nivelul întregului grup de servicii furnizate de *Operator*, incluzând atât serviciile furnizate pe piata cu amanuntul, cât si pe cele furnizate celorlalti operatori, pe piata de gros. Costurile incrementale ale rețelei care furnizeaza acest grup de servicii sunt împartite la întregul trafic, obținându-se astfel costul mediu incremental. Costul mediu incremental presupune si atribuirea costurilor indirecte specifice incrementului pe serviciile aferente acestuia.

În cadrul *modelului de calculatie a costurilor*, costurile serviciilor aferente unui increment vor include costurile direct atribuibile, atât cele fixe, cât si cele variabile, si costurile indirecte specifice incrementului. Costurile comune mai multor incremente vor fi, de asemenea, luate în considerare, în cadrul *modelului de calculatie a costurilor*, în conformitate cu prevederile prezentului regulament.

1.3.3. *costuri direct atribuibile* – costuri care pot fi alocate direct si cu certitudine unui anumit produs sau serviciu furnizat de *Operator*. Costurile direct atribuibile sunt determinate de furnizarea unui anumit serviciu în cadrul incrementului, fiind clasificate în doua categorii:

a) costuri direct atribuibile variabile – marimea costurilor se modifica proportional cu volumul de productie al serviciului caruia îi sunt asociate;

b) costuri direct atribuibile fixe – marimea costurilor este fixa, indiferent de volumul de productie al serviciului caruia îi sunt asociate (de exemplu, costuri cu amortizarea si unele costuri operationale);

1.3.4. *costuri indirecte specifice incrementului (shared costs)* – costuri determinate de furnizarea a doua sau mai multe servicii în cadrul aceluiasi increment si care nu pot fi alocate direct si cu certitudine unui anumit produs sau serviciu, neputând fi identificata masura în care acestea sunt generate de furnizarea unui produs/serviciu sau a altuia. Aceste costuri vor fi

alocate produselor sau serviciilor corespunzatoare în funcție de elementul generator de cost cel mai adecvat;

1.3.5. *costuri comune* – costuri determinate de furnizarea unui sau mai multor servicii în cadrul a doua sau mai multe incremente și care nu pot fi repartizate unui anumit increment, neputând fi identificată măsura în care acestea sunt generate de un increment sau de altul. Aceste costuri vor fi incluse în calculul costurilor serviciilor prin utilizarea unei marje procentuale (mark-up);

1.3.6. *celule* – suprafețele fizice în care este împartită aria de acoperire a unei rețele publice de telefonie mobilă, în interiorul cărora emitatoare de putere mică (terminale mobile) utilizează frecvențe radio specifice în vederea realizării apelurilor. În vederea evitării interferențelor, celulele adiacente utilizează frecvențe radio diferite, iar celulele neadiacente utilizează aceeași frecvență radio, astfel încât capacitatea întregii rețele este sporită;

1.3.7. *stație de bază (base transmission station - BTS)* – element al rețelei publice de telefonie mobilă care transmite și primește apeluri la și de la terminalul mobil. Acest element de rețea include echipamente radio de transmisie și de semnalizare, conținând rafturi pentru echipamente electronice și generatoare de tensiune. BTS este conectat la antene prin intermediul unor cabluri de transmisie;

1.3.8. *echipamente de emisie-recepție (transceivers - TRX)* – echipamente de transmisie radio încorporate în fiecare sector al rețelei publice de telefonie mobilă, subcomponente ale BTS, al căror număr depinde în principal de volumul traficului;

1.3.9. *controlorul stațiilor de bază (base station controller - BSC)* – element al rețelei publice de telefonie mobilă care îndeplinește funcția de management al resurselor radio, acționând în același timp ca un comutator și ca un concentrator. Acest element de rețea controlează transferul intercelular al semnalului între BTS-uri, realocarea frecvențelor între BTS-uri, precum și managementul generatoarelor aferente BTS-urilor și terminalelor mobile, în interiorul ariei de acoperire;

1.3.10. *centru de comutare al rețelei mobile (mobile switching centre - MSC)* – element al rețelei publice de telefonie mobilă care realizează înregistrarea locațiilor și alocarea dinamică a resurselor în vederea coordonării inițierii apelurilor. Acesta rotează apelurile în interiorul rețelei, căutând și procesând informațiile provenind de la HLR și VLR. MSC este conectat, pe de o parte, la un BTS, iar pe de altă parte, la o rețea publică de telefonie;

1.3.11. *registru permanent de identificare (home location register - HLR)* – bază de date cu caracter permanent, care conține informații de natură administrativă cu privire la totalitatea utilizatorilor serviciilor furnizate prin intermediul rețelei publice de telefonie mobilă, inclusiv informații cu privire la localizarea curentă a fiecărui utilizator. Localizarea curentă a utilizatorului este prezentată, în general, sub forma adresei VLR-ului la care utilizatorul este temporar înregistrat, la un anumit moment;

1.3.12. *registru de localizare a utilizatorului (visitor location register - VLR)* – bază de date cu caracter temporar, care conține informații cu privire la utilizatorii localizați la un anumit moment în celulele asociate MSC-ului la care este atașat VLR-ul. VLR conține informații precise cu privire la localizarea fiecărui terminal mobil în interiorul ariei acoperite de MSC.

2. Descrierea *modelului de calculatie a costurilor*

2.1. Etapele dezvoltarii *modelului de calculatie a costurilor*

2.1.1. Determinarea categoriilor omogene de cost

2.1.1.1. Prima etapa a dezvoltarii *modelului de calculatie a costurilor* consta în gruparea costurilor care prezinta caracteristici similare în categorii distincte de cost, denumite categorii omogene de costuri. În vederea determinarii categoriilor omogene de costuri, *Operatorul* poate utiliza informatii din sistemul propriu de contabilizare a costurilor.

2.1.1.2. În cadrul acestei etape, *Operatorul* va urmări:

- a) preluarea informatiilor din înregistrările contabile (la costuri curente);
- b) evaluarea la costuri curente a activelor imobilizate, prin utilizarea conceptului de „cost de înlocuire” si, respectiv, a conceptului de „active moderne echivalente”;
- c) stabilirea categoriilor omogene de cheltuieli si active;
- d) definirea structurii rețelei *Operatorului*, în vederea evidentierii posibilitatilor de optimizare a acesteia;
- e) ajustarea costurilor operationale, în scopul eliminarii costurilor suplimentare determinate de eventualele ineficiente ale rețelei;
- f) determinarea costurilor anuale ale activelor imobilizate.

2.1.2. Alocarea costurilor direct sau indirect atribuibile si identificarea costurilor comune

A doua etapa a dezvoltarii *modelului de calculatie a costurilor* consta în definirea incrementelor modelate si a serviciilor aferente acestora, precum si în alocarea costurilor direct sau indirect atribuibile serviciilor modelate si identificarea costurilor comune. Procesul de alocare a costurilor presupune atât determinarea elementelor generatoare de costuri aferente fiecarei categorii omogene de costuri, cât si elaborarea matricei factorilor de utilizare, care identifica relatiile dintre costurile elementelor de retea si costurile serviciilor. În cadrul acestei etape, costurile comune ale serviciilor sunt identificate si evidentiata într-o categorie distincta.

2.1.3. Calcularea costurilor incrementale aferente serviciilor modelate

2.1.3.1. A treia etapa consta, în principal, în dezvoltarea relatiilor cost-volum, care indica modificarea costurilor în functie de modificarea volumului serviciului furnizat. Determinarea relatiilor cost-volum depinde de categoria de cost analizata. În functie de categorie, relatiile cost-volum vor fi bazate fie pe modele tehnico-economice sau simulari efectuate de ingineri, fie pe analize de regresie sau a proceselor care stau la baza diferitelor activitati.

2.1.3.2. Calcularea costurilor incrementale ale serviciilor modelate se realizeaza prin adaugarea sau excluderea unui increment de servicii si stabilirea efectului acestei modificari asupra costurilor totale, pe baza relatiilor cost-volum.

2.1.4. Alocarea unei parti a costurilor comune costurilor incrementale ale serviciilor modelate

A patra etapa a dezvoltarii *modelului de calculatie a costurilor* consta în determinarea marjei aferente costurilor comune, care se adauga costurilor incrementale, obținându-se costurile serviciilor modelate. Efectul externalitatii rețelei nu va fi luat în considerare în calculul marjei aferente costurilor comune.

2.2. Dezvoltarea *modelului de calculatie a costurilor*

2.2.1. *Modelul de calculatie a costurilor* va fi dezvoltat, pe cât posibil, pe structura modelului implementat de *Operator* în vederea calcularii costurilor curente complete alocate ale serviciilor furnizate. *Operatorul* va dezvolta acest model cu respectarea dispozitiilor prezentului regulament.

2.2.2. Dezvoltarea *modelului de calculatie a costurilor* va parcurge toate etapele prevazute la pct.2.1. si va permite obtinerea unor rezultate intermediare si finale, necesare determinarii si prezentarii costurilor medii incrementale pe termen lung (la niveluri diferite de agregare) si utilizarii acestora în procesul de reconciliere.

2.2.3. *Modelul de calculatie a costurilor* va include un sistem informatic integrat de calcul al costurilor incrementale pe termen lung si va fi însoțit de o documentatie detaliata.

2.2.4. Documentatia *modelului de calculatie a costurilor* va cuprinde analize si calculatii suplimentare referitoare la factorii de utilizare, duratele de viata ale activelor, costul capitalului, proportia în care costurile indirecte, cele generale si cele administrative sunt incluse în tarifele serviciilor de interconectare, estimari ale evolutiei cererii si ale ratei de dezvoltare a pietei, situatii privind gradul de optimizare a rețelei si a echipamentelor, precum si orice alte informatii necesare în vederea analizei si evaluarii *modelului de calculatie a costurilor*.

2.2.5. Documentatia *modelului de calculatie a costurilor* va fi suficient de detaliata pentru a permite înțelegerea continutului acestuia si evaluarea principiilor, a ipotezelor si a procedurilor utilizate în cadrul modelului.

2.3. Nivelul de detaliere al *modelului de calculatie a costurilor*

2.3.1. *Operatorul* va limita gradul de agregare a costurilor, astfel încât *modelul de calculatie a costurilor* sa furnizeze o defalcare detaliata a acestora, care sa permita atât validarea din punct de vedere al acuratetei si al completitudinii modelului, cât si analiza comparata, în cadrul procesului de reconciliere, cu modelul de tip „bottom-up” de calculatie a costurilor incrementale pe termen lung. *Modelul de calculatie a costurilor* va permite *Operatorului* exportul de informatii privind costurile înregistrate, la un nivel de detaliere suficient pentru a furniza defalcarea costurilor în functie de natura si caracterul omogen al acestora, pentru fiecare element de retea. În vederea verificarii acuratetei si completitudinii informatiilor incluse în cadrul *modelului de calculatie a costurilor*, costurile astfel defalcate vor putea fi identificate pe baza înregistrarilor contabile primare.

2.3.2. Documentatia *modelului de calculatie a costurilor* va include o detaliere a categoriilor de costuri utilizate, împreuna cu elementele generatoare de cost asociate. Fiecare categorie de costuri va fi omogena si va fi caracterizata de un singur element generator de cost. *Modelul de calculatie a costurilor* va fi flexibil, în ceea ce priveste definirea si numarul categoriilor omogene de costuri, astfel încât sa permita modificari ale acestora în cadrul procesului de reconciliere.

2.3.3. Elementele de retea standard care vor fi utilizate de *Operator* în realizarea *modelului de calculatie a costurilor* sunt prevazute în anexa nr.1, care face parte integranta din prezentul regulament. *Operatorul* poate utiliza, în realizarea *modelului de calculatie a costurilor*, alte elemente de retea decât cele prevazute în anexa nr.1 numai cu aprobarea prealabila a ANRC si pe baza unei documentatii justificative. Documentatia *modelului de calculatie a costurilor* va include defalcarea si definirea fiecarui element de retea utilizat.

2.3.4. Structura *modelului de calculatie a costurilor* va permite identificarea si modificarea modului de tratament al fiecărei categorii de costuri, precum si ajustarea parametrilor de baza, în vederea optimizării modelului. Modelul va permite, de asemenea, identificarea si ajustarea factorilor si ipotezelor utilizate, în vederea eliminării costurilor suplimentare determinate de ineficienta structurala sau operationala a *Operatorului*.

3. Serviciile si incrementele modelate

3.1. Serviciile modelate

Modelul de calculatie a costurilor va fi utilizat pentru calcularea costurilor serviciilor de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor. În vederea asigurării acuratetei procesului de alocare a costurilor si a posibilitatii de reconciliere cu modelul de tip „bottom-up” dezvoltat de ANRC, *modelul de calculatie a costurilor* va fi dezvoltat astfel încât sa calculeze costurile pentru cel puțin următoarele servicii:

- a) acces utilizatori;
- b) trafic în propria retea;
- c) trafic originat în propria retea si terminat în rețelele publice de telefonie fixa din România;
- d) trafic originat în propria retea si terminat în alte rețele publice de telefonie mobila din România;
- e) trafic originat în propria retea si terminat în rețelele publice de telefonie fixa sau mobila din afara României;
- f) trafic originat în rețelele publice de telefonie fixa din România si terminat în propria retea;
- g) trafic originat în alte rețele publice de telefonie mobila din România si terminat în propria retea ;
- h) trafic originat în rețelele publice de telefonie fixa sau mobila din afara României si terminat în propria retea;
- i) SMS;
- j) GPRS.

3.2. Incrementele *modelului de calculatie a costurilor*

În vederea calculării costurilor serviciilor prevazute la pct.3.1. pe baza *modelului de calculatie a costurilor*, *Operatorul* va utiliza doua incremente principale:

- a) incrementul „utilizatori”;
- b) incrementul „trafic”.

3.2.1. Incrementul „utilizatori”

Incrementul „utilizatori” va include acele costuri de retea generate exclusiv de numarul de utilizatori ai serviciilor furnizate prin intermediul rețelei, presupunând ca diversele servicii de trafic furnizate de retea înregistreaza volume constante. Pe aceasta baza, incrementul „utilizatori” include costurile cartelelor SIM (Subscriber Identity Module) si costul subventiilor acordate utilizatorilor la achizitionarea terminalelor mobile. Incrementul „utilizatori” include, de

asemenea, costurile cu elementele componente ale MSC si HLR asociate utilizatorilor, precum si partea din costurile de marketing asociata atragerii de noi utilizatori.

3.2.2. Incrementul „trafic”

Incrementul „trafic” va include acele costuri asociate asigurarii capacitatii de comutare a retelei (avându-se în vedere traficul pentru servicii de voce, SMS si GPRS). În cadrul incrementului „trafic” vor fi incluse si costurile asociate asigurarii capacitatii minime pentru furnizarea ariei de acoperire. În consecinta, costul incremental al traficului va fi costul care depaseste asigurarea prezentei minime a ariei de acoperire (minimum coverage presence) si deservirea utilizatorilor, adica acel cost înregistrat de retea în vederea transportului si comutarii traficului. Prezenta minimala a ariei de acoperire reprezinta costul furnizarii ariei de acoperire, excluzând costul de asigurare a capacitatii de gestionare a traficului, fiind compus din costuri cu achizitia, pregatirea si/sau închirierea unui numar de locatii necesare furnizarii ariei de acoperire, precum si din costuri cu sistemul de management al retelei. Aceste costuri reprezinta costuri comune incrementelor utilizatori si trafic, si vor fi recuperate prin aplicarea unei marje egal proportionate. În consecinta, în cadrul incrementului „trafic” vor fi incluse majoritatea costurilor retelei (cu unele exceptii ca, de exemplu, costurile cu HLR, care depind de ambele incremente principale), cum ar fi costurile cu BTS, BSC, MSC, precum si costurile aferente transportului apelurilor la nivelul retelei de transport (core transmission).

4. Costul activelor imobilizate

4.1. Contabilitatea la costuri curente

4.1.1. În cadrul *modelului de calculatie a costurilor*, activele vor fi evaluate la cost curent, utilizându-se metoda costului net de înlocuire.

4.1.2. *Operatorul* va include în documentatia *modelului de calculatie a costurilor* o descriere detaliata a metodelor utilizate pentru retratarea valorii activelor la cost curent, realizata în vederea includerii valorii acestora în *modelul de calculatie a costurilor*.

4.2. Costul de înlocuire

4.2.1. Metoda costului brut de înlocuire determina costul înlocuirii unui activ existent cu un alt activ de performante similare. În cadrul *modelului de calculatie a costurilor*, valoarea bruta a activelor va fi evaluata utilizând metoda costului brut de înlocuire, determinat fie la valoarea curenta de piata a activelor, fie, în cazul acelor active care nu se mai regasesc pe piata, la valoarea unor active moderne, echivalente din punct de vedere al capacitatii si functionalitatii, denumite în continuare *active moderne echivalente* (modern equivalent assets).

4.2.2. În cazul în care costul de înlocuire este evaluat pe baza unor active existente pe piata, care utilizeaza aceeasi tehnologie ca si cea a activelor evaluate, costul de înlocuire va fi reprezentat de valoarea actuala de piata a acestor active. Aplicarea la aceasta valoare a oricaror indcsi va trebui însoțita întotdeauna de documente justificative. În cazul acestui tip de evaluare, documentatia *modelului de calculatie a costurilor* va descrie relatia dintre pretul activelor si cantitatea achizitionata. În scopul identificarii valorii de piata, *Operatorul* va tine cont de toate reducerile comerciale pe care se poate astepta sa le primeasca la achizitionarea activelor.

4.2.3. În cazul în care costul de înlocuire este evaluat pe baza *activelor moderne echivalente*, valoarea acestora va fi ajustată în scopul reflectării diferentelor dintre activele existente în patrimoniul *Operatorului* și *activele moderne echivalente*, în ceea ce privește calitatea, productivitatea și duratele utile de viață. Cheltuielile operationale ale *Operatorului* vor fi ajustate astfel încât să reflecte costurile operationale care sunt asociate *activelor moderne echivalente*. Diferențele de costuri operationale pot apărea în cadrul costurilor de întreținere, al costurilor de organizare a rețelei, precum și al costurilor indirecte asociate *activelor moderne echivalente*.

4.2.4. În toate cazurile, activul existent pe piață, pe baza căruia se realizează evaluarea, va fi capabil să susțină furnizarea aceluiași servicii ca și activul evaluat, cel puțin la aceiași parametri calitativi și la cel mai mic cost posibil. În acest context, piața de referință este reprezentată de piața mondială a echipamentelor.

4.3. Determinarea costurilor anuale ale activelor imobilizate

4.3.1. Criterii de determinare a costurilor anuale ale activelor imobilizate

4.3.1.1. Costurile anuale ale activelor imobilizate (annualisation charges) reprezintă suma dintre costul anual al capitalului și amortizarea anuală.

4.3.1.2. Costul anual al capitalului este calculat ca produs între capitalul mediu angajat în activul imobilizat pe parcursul exercitiului financiar și costul mediu ponderat al capitalului. Capitalul mediu angajat în activul imobilizat este calculat ca medie aritmetică între valorile brute ale activului imobilizat de la începutul, respectiv sfârșitul exercitiului financiar.

4.3.1.3. În alegerea unei metode adecvate de determinare a costurilor anuale ale diferitelor active imobilizate vor fi respectate următoarele principii:

a) *principiul fidelității*, conform căruia costul anual al fiecărui activ imobilizat va avea la bază un plan de amortizare care va reflecta nivelul și evoluția previzionată a costului de înlocuire și a costurilor operationale, nivelul producției, precum și productivitatea activului imobilizat respectiv;

b) *principiul consistenței*, conform căruia costul anual al fiecărui activ imobilizat va fi stabilit astfel încât pe parcursul duratei de viață a activului să nu apară oportunități de arbitraj în ceea ce privește achiziția acestuia. De exemplu, atunci când producția generată de un activ este constantă, suma costurilor anuale și a celor operationale ale unui activ achiziționat în anul N va fi egală cu suma acestor costuri în anul $N+1$, ca și cum activul ar fi fost achiziționat în anul $N+1$;

c) *principiul disponibilității informației*, conform căruia *Operatorul* va dispune de un volum suficient de informații pentru a putea aplica în mod corespunzător metoda aleasă.

4.3.2. Amortizarea economică

4.3.2.1. Amortizarea economică reprezintă, în plan teoretic, metoda optimă de calcul al costurilor anuale ale activelor imobilizate, respectând principiile fidelității și consistenței. Dezavantajul acestei metode constă în disponibilitatea redusă a informațiilor necesare aplicării sale. În consecință, în practică se utilizează metode alternative de determinare a costului anual al activelor imobilizate, cum ar fi amortizarea liniară, amortizarea accelerată, amortizarea degresivă și anuitățile.

4.3.2.2. Amortizarea economică este determinată de diferența dintre estimările valorii actualizate nete a fluxurilor de numerar generate de un activ imobilizat pe durata de viață ramasă, estimări calculate la sfârșitul și, respectiv, la începutul exercitiului financiar.

4.3.2.3. Valoarea neta actualizata a activelor imobilizate depinde de o serie de factori, cum ar fi necesarul de productie curent si viitor (determinat de cererea pietei), capacitatea productiva a activului, costurile operationale, durata utila de viata si costul capitalului. Profilul amortizarii va depinde de evolutia previzionata a acestor factori.

4.3.2.4. *Operatorul* va utiliza, în cadrul *modelului de calculatie a costurilor*, fie amortizarea economica, fie o metoda alternativa care aproximeaza cel mai fidel amortizarea economica.

4.3.2.5. *Operatorul* va tine o evidenta separata a activelor imobilizate complet amortizate conform contabilitatii statutare, care va contine toate detaliile necesare identificarii distincte a acestor active si determinarii ponderii acestora în cadrul claselor si grupelor de active imobilizate.

4.4. Costul capitalului

4.4.1. În cadrul *modelului de calculatie a costurilor*, costul capitalului va fi determinat pe baza metodei costului mediu ponderat al capitalului (CMPC). Costul capitalului propriu va fi determinat utilizând metoda CAPM (Capital Asset Pricing Method).

4.4.2. Documentatia *modelului de calculatie a costurilor* va contine o descriere detaliata a modalitatii de calcul a costului capitalului, incluzând prezentarea ipotezelor si a parametrilor utilizati.

5. Structura si optimizarea retelei

Dezvoltarea *modelului de calculatie a costurilor* implica decizii cu privire la optiunile strategice majore privind tehnologia si, implicit, structura retelei modelate. Realizarea modelului pe termen lung implica utilizarea unor solutii tehnologice optime, care sa asigure în viitor o eficienta maxima a activitatii *Operatorului*.

5.1. Tehnologia

Modelul de calculatie a costurilor va reflecta activitatea unui operator eficient de retele publice de telefonie mobila de tip 2G, care utilizeaza tehnologii eficiente în scopul furnizarii unui set de servicii similar cu cel oferit în prezent. Costurile si serviciile asociate tehnologiilor 3G vor fi excluse din cadrul *modelului de calculatie a costurilor*.

5.2. Arhitectura retelei

5.2.1. Optimizarea retelei *Operatorului* se va baza pe configuratia elementelor de baza ale structurii existente, care va fi ajustata în vederea eliminarii inefficientelor structurale (conceptul „scorched node”).

5.2.2. *Modelul de calculatie a costurilor* va retine numarul actual de statii de baza si locatii ale comutatoarelor existente în reseaua *Operatorului*. *Operatorul* va elimina excesul de capacitate în raport cu cererea actuala si cu cea previzionata, avându-se în vedere conditiile obiective care pot determina excesul de capacitate (modularitatea, cerintele de crestere, respectarea parametrilor de calitate si de securitate a retelei etc.).

5.2.3. *Modelul de calculatie a costurilor* va fi suficient de flexibil pentru a permite ajustari ale componentelor rețelei, realizate prin sporirea capacității elementelor de rețea existente, prin divizarea celulelor, prin adăugarea de spectru sau prin utilizarea unei combinații optime de spectru și celule.

6. Tratatamentul cheltuielilor operationale

6.1. *Modelul de calculatie a costurilor* va examina cheltuielile operationale la un nivel de detaliere suficient pentru a asigura alocarea acestora incrementului corespunzător.

6.2. În categoria cheltuielilor operationale pot fi incluse următoarele: cheltuieli cu parcul de autovehicule, cheltuieli cu amenajarea spațiilor și cu utilitățile aferente acestora, cheltuieli cu departamentul financiar-contabil, cheltuieli de cercetare-dezvoltare, cheltuieli cu echipamentele de tehnica de calcul și cu aplicațiile informatice, cheltuieli cu departamentul de resurse umane, cheltuieli de management general, precum și cheltuieli indirecte de interconectare.

6.3. În cadrul *modelului de calculatie a costurilor*, informațiile privind cheltuielile operationale vor fi preluate din situațiile financiare anuale ale *Operatorului*, reglementate prin legislația financiar-contabilă. Informațiile vor fi ajustate în vederea excluderii cheltuielilor generate de ineficiența activității *Operatorului*. Ineficiența cheltuielilor operationale este determinată de trei categorii de factori:

- a) utilizarea unor active care generează cheltuieli operationale superioare celor generate de utilizarea *activelor moderne echivalente*;
- b) existența unor proceduri și procese operationale ineficiente;
- c) existența altor cheltuieli excesive (munca, materiale, servicii etc.), chiar în situația în care sunt utilizate tehnologii și procese eficiente.

6.4. Reevaluarea activelor la cost curent (utilizând costul de înlocuire) elimină ineficiența cheltuielilor operationale generată de factorii prevăzuți la pct.6.3. lit.a), pe baza procedurii prevăzute la pct.4.2. *Operatorul* va identifica și exclude efectele ineficiențelor generate de factorii prevăzuți la pct.7.3. lit.b) și c), fie prin comparație cu performanțele activităților similare eficiente ale altor operatori (benchmark international), fie prin dezvoltarea unor modele de cost teoretice care să evalueze nivelul eficient al cheltuielilor operationale. *Operatorul* va prezenta, în cadrul documentației *modelului de calculatie a costurilor*, informații justificative privind nivelul și fundamentarea cheltuielilor operationale pe practici și tehnologii eficiente, evidențiind natura și mărimea fiecărei ajustări considerate în vederea excluderii cheltuielilor generate de ineficiența activității acestuia.

7. Procesul de alocare a costurilor

7.1. Principii de alocare a costurilor

7.1.1. *Modelul de calculatie a costurilor* va respecta următoarele principii de alocare a costurilor:

- a) *principiul cauzalității*, conform căruia costurile vor fi alocate pe servicii sau pe componente de cost în funcție de serviciile sau activitățile care generează apariția respectivelor costuri;

b) *principiul obiectivitatii*, conform caruia alocarea costurilor va fi obiectiva si nu va urmari obtinerea de beneficii pentru *Operator* sau pentru un tert, pentru un produs sau serviciu furnizat de *Operator*;

c) *principiul transparentei*, conform caruia metodologia de alocare a costurilor, descrisa în cadrul *modelului de calculatie a costurilor*, va fi transparenta.

7.1.2. Procesul de alocare a costurilor presupune atât determinarea elementelor generatoare de cost aferente fiecărei categorii omogene de costuri, cât si elaborarea matricei factorilor de utilizare, care identifica relatiile de cauzalitate dintre costurile elementelor de retea si costurile serviciilor.

7.1.3. Un proces tipic de alocare a costurilor, utilizabil în cadrul unui model de tip „top-down” de calculatie a costurilor incrementale pe termen lung, este prezentat în anexa nr.2, care face parte integranta din prezentul regulament.

7.1.4. *Operatorul* va putea utiliza propriile proceduri de alocare a costurilor, deja implementate în cadrul propriului sistem de evidenta contabila, în masura în care cerintele privind alocarea costurilor, precum si celelalte prevederi ale prezentului regulament, sunt respectate.

7.1.5. Documentatia *modelului de calculatie a costurilor* va prezenta metodologia detaliata de alocare a costurilor activitatilor pe produse si/sau servicii, incluzând elementele generatoare de cost si relatiile de cauzalitate dintre acestea si costurile operationale.

7.2. Stabilirea elementelor generatoare de costuri si masurarea volumelor

7.2.1. În cadrul procesului de alocare, costurile indirect atribuibile vor fi alocate elementelor de retea utilizând elementele generatoare de costuri. Prin intermediul acestor elemente, în cadrul *modelului de calculatie a costurilor*, va fi determinata masura în care incrementele, serviciile sau elementele de retea genereaza o anumita categorie de costuri operationale. Astfel, categoriile omogene de costuri sunt alocate între incremente, servicii sau elemente de retea, în functie de volumul elementului generator de cost asociat.

7.2.2. Documentatia *modelului de calculatie a costurilor* va include prezentarea elementelor generatoare de cost asociate fiecărei categorii omogene de costuri si metodele utilizate pentru masurarea volumelor aferente acestora.

7.3. Elaborarea matricei factorilor de utilizare

7.3.1. Matricea factorilor de utilizare identifica relatia dintre costurile elementelor de retea si costul serviciilor. Factorii de utilizare masoara gradul de utilizare a componentelor retelei de catre serviciile furnizate de *Operator*, identificând frecventa medie de utilizare a diferitelor elemente ale retelei de catre serviciile furnizate, în cadrul rutelor standard, precum si probabilitatea medie de utilizare a acestor rute standard. Informatiile mentionate sunt grupate în matricea factorilor de utilizare.

7.3.2. *Modelul de calculatie a costurilor* va evidentia, pentru fiecare serviciu, factorii de utilizare sau o alta metoda de determinare a gradelor de utilizare a elementelor retelei de catre fiecare serviciu.

7.3.3. *Modelul de calculatie a costurilor* va contine matricea factorilor de utilizare pentru cel putin elementele de retea prevazute în anexa nr.1.

8. Determinarea costurilor incrementale aferente serviciilor modelate

Calcularea costurilor incrementale se realizează prin adăugarea sau excluderea unui increment de servicii și identificarea efectului asupra categoriilor omogene de costuri, pe baza relațiilor cost-volum.

Costurile incrementale vor fi calculate separat pentru fiecare categorie omogenă de costuri. În fiecare caz, este necesară măsurarea volumului elementului generator de cost asociat incrementului pentru categoria de costuri respectivă, iar pe baza relației cost-volum se va determina descreșterea costului înregistrată ca urmare a sistării furnizării incrementului respectiv sau creșterea costului înregistrată ca urmare a furnizării suplimentare a incrementului respectiv.

8.1. Relațiile cost-volum

8.1.1. Relațiile cost-volum reprezintă baza determinării costului incremental și a costurilor comune. Relațiile cost-volum se stabilesc în urma determinării gradului de utilizare și indică modul în care costurile variază ca efect al modificării volumelor elementelor generatoare de costuri. *Modelul de calculatie a costurilor* va estima relațiile cost-volum pentru fiecare categorie omogenă de costuri.

8.1.2. Estimarea relațiilor cost-volum poate fi realizată pe baza dezvoltării unor modele tehnico-economice, prin utilizarea expertizei unor specialiști sau prin utilizarea analizei de regresie. Abordarea optimă este determinată, în principal, de tipurile de costuri analizate.

8.1.3. Documentația *modelului de calculatie a costurilor* va conține explicații detaliate cu privire la relațiile cost-volum pentru fiecare categorie de costuri, incluzând descrierea modalităților în care relațiile cost-volum au fost determinate, forma acestora, precum și elementul generator de cost corespunzător activității în cauză. În situația în care, pentru estimarea relațiilor cost-volum, *Operatorul* utilizează alte informații decât cele preluate din evidența contabilă proprie, în cadrul documentației *modelului de calculatie a costurilor* vor fi incluse situații centralizatoare a acestor date, împreună cu precizarea surselor acestor informații.

8.1.4. În cazul claselor de active pentru care sunt identificate mai multe elemente generatoare de cost, relațiile cost-volum vor fi dezvoltate pentru fiecare element generator de cost în parte.

8.2. Alocarea costurilor pe servicii

8.2.1. Odată determinat costul incrementului, etapa următoare este reprezentată de calcularea costului serviciilor incluse în increment. Costul acestor servicii se determină prin alocarea completă a costurilor aferente incrementului între serviciile incluse în acesta. Astfel, suma costurilor alocate diferitelor servicii din cadrul incrementului va corespunde cu costul total al incrementului respectiv.

8.2.2. În cazul costurilor comune serviciilor din cadrul incrementului (intra-increment shared cost), realizarea alocării nu va mai fi posibilă pe baza identificării volumului de cost generat de fiecare serviciu în parte, selectându-se un alt element de alocare (cum ar fi Mbit/s).

9. Auditul *modelului de calculatie a costurilor*

9.1. *Modelul de calculatie a costurilor* va fi supus auditului, în conformitate cu legislatia în vigoare si cu standardele nationale si internationale de audit.

9.2. Opinia de audit va sublinia daca:

a) *modelul de calculatie a costurilor* reflecta, în toate aspectele materiale, informatiile din documentele contabile si situatiile financiare relevante ale *Operatorului*;

b) întocmirea *modelului de calculatie a costurilor* s-a realizat în conformitate cu prevederile prezentului regulament si cu alte reglementari relevante în vigoare;

c) exista o concordanta stricta între *modelul de calculatie a costurilor*, procedurile de colectare si prelucrare a informatiilor contabile si metodologiile de alocare utilizate, pe de o parte, si documentatia modelului, transmisa de *Operator ANRC*, pe de alta parte.

9.3. În vederea exprimarii opiniei asupra aspectelor mai sus mentionate, în cadrul auditului vor fi investigate metodele si procedurile de alocare, precum si evaluarea la cost curent a activelor, în acest scop realizându-se analize tehnice de detaliu.

9.4. Contractul încheiat între *Operator* si auditor, având ca obiect realizarea auditului *modelului de calculatie a costurilor*, va fi supus aprobarii *ANRC*. Contractul va stipula dreptul *ANRC* de a consulta documentele elaborate de auditor si de a solicita acestuia orice informatii privind activitatea desfasurata în vederea fundamentarii si exprimarii opiniei de audit, inclusiv în ceea ce priveste procedurile, verificarile si testele realizate de catre acesta, în cadrul auditului. Contractul va stipula, de asemenea, dreptul *ANRC* de a solicita verificari suplimentare în anumite arii considerate relevante. Opinia de audit va fi adresata atât actionarilor *Operatorului*, cât si *ANRC*.

9.5. Opinia de audit va fi supusa aprobarii *ANRC*. În acest scop, la finalizarea auditului, *Operatorul* va pune la dispozitia *ANRC* opinia de audit, însoțita de rezultatele *modelului de calculatie a costurilor* si de documentatia modelului.

10. Elemente generale privind costurile

10.1. Tratatamentul costurilor comune

Pentru determinarea costurilor curente complet alocate ale serviciilor furnizate¹, la costurile incrementale vor fi adăugate costurile comune, sub forma unei marje calculate pe baza metodei marjelor egal proportionate (EPMU – equal-proportionate mark-up). Aplicarea unei alte metode va fi justificata si detaliata în cadrul documentatiei *modelului de calculatie a costurilor*. Documentatia va prezenta procedura de calcul si modalitatea de aplicare a marjei aferente costurilor comune la costurile incrementale.

10.2. Tratatamentul cheltuielilor independente de retea generate de vânzarea cu amanuntul

Având în vedere faptul ca traficul generat în alte rețele si terminat în rețeaua *Operatorului* nu cauzeaza cheltuieli independente de retea generate de vânzarea cu amanuntul si nici nu aduce beneficii partilor apelante din alte rețele, aceste cheltuieli nu vor fi incluse în costul aferent terminarii apelurilor. Astfel, costurile determinate de subventionarea terminalelor

¹ Aceste costuri mai sunt numite „costuri LRAIC+”.

mobile si pentru stimularea dealerilor, costurile de vânzari, de marketing sau cele cu serviciile de relatii cu clientii (incluse în categoria cheltuielilor independente de retea generate de vânzarea cu amanuntul) nu vor fi incluse în costul aferent terminarii apelurilor, desi o parte din aceste costuri vor fi incluse în cadrul incrementului „trafic”.

10.3. Tratatamentul tarifului de utilizare a spectrului

În masura în care tariful de utilizare a spectrului este stabilit în mod independent de numarul de utilizatori si de capacitatea de trafic, acest cost va fi tratat ca un cost comun între incrementele „utilizatori” si „trafic”, si va fi recuperat prin intermediul marjelor egal proportionate.

10.4. Costuri relevante

Modelul de calculatie a costurilor va include numai costurile relevante. Costurile relevante sunt categoriile de costuri suportate de un operator ipotetic eficient, nou intrat pe piata. Costurile extraordinare nu sunt considerate relevante si, prin urmare, nu vor fi incluse în cadrul *modelului de calculatie a costurilor*.

11. Functionalitatea *modelului de calculatie a costurilor*

11.1. Transparenta

11.1.1. *Modelul de calculatie a costurilor* va îndeplini urmatoarele conditii:

a) va indica relatiile de corespondenta si va fi reconciliabil cu documentele contabile primare si cu situatiile financiare reglementate de legislatia financiar-contabila;

b) documentatia *modelului* va contine indicatii privind sursele informatiilor utilizate (atât interne, cât si externe), precum si modalitatile în care aceste informatii au fost colectate si utilizate în cadrul *modelului*;

c) va permite identificarea ipotezelor si variabilelor utilizate pentru obtinerea unor informatii precum ratele previzionate de crestere, factorii de utilizare, volumele, duratele de viata ale activelor, ratele de utilizare ale activelor si costurile de înlocuire.

11.1.2. În vederea revizuirii, *modelul de calculatie a costurilor* va asigura disponibilitatea informatiilor privind costurile pe incremente si pe componente, pâna la nivelul categoriilor omogene de cost. La cerere, *Operatorul* va pune la dispozitia ANRC detalii suplimentare pentru fiecare categorie de costuri, pâna la nivelul documentelor contabile primare.

11.1.3. *Modelul de calculatie a costurilor* va identifica si evidentia acele costuri care pot fi alocate direct pe servicii. Costurile fixe comune serviciilor din cadrul incrementului vor fi alocate diferitelor servicii la un nivel de dezagregare cât mai ridicat, nivelul de dezagregare maxim fiind dat de categoriile omogene de costuri. Metodele de alocare utilizate în cadrul acestui proces vor fi clar identificate în cadrul *modelului de calculatie a costurilor*.

11.2. Rezultatele *modelului de calculatie a costurilor*

11.2.1. Documentatia *modelului de calculatie a costurilor* va descrie metoda utilizata pentru determinarea costurilor incrementelor si a costurilor serviciilor aferente. *Modelul de calculatie a costurilor* va evidentia costurile serviciilor furnizate de *Operator* pe pietele pe care a

fost desemnat ca având putere semnificativa, prin decizie a presedintelui Autoritatii Nationale de Reglementare în Comunicatii, si pentru care i-a fost impusa obligatia de fundamentare a tarifelor în functie de costuri. *Modelul de calculatie a costurilor* va fi capabil sa identifice, în mod distinct, costurile aferente celorlalte servicii oferite de *Operator*, prevazute la pct.3.1.

11.2.2. *Modelul de calculatie a costurilor* va fi capabil sa evidentieze atât costurile de capital si costurile operationale pentru fiecare element de retea, cât si factorii de utilizare pentru fiecare serviciu furnizat.

11.2.3. *Modelul de calculatie a costurilor* va evidentia, în cadrul structurilor de cost, marimea costurilor comune serviciilor din cadrul aceluiasi increment, precum si marimea costurilor comune serviciilor aferente mai multor incremente.

12. Dispozitii finale

12.1. Pâna la data de 31 martie 2004, *Operatorul* va pune la dispozitia ANRC documentatia *modelului de calculatie a costurilor*, care va contine cel putin elementele prevazute în prezentul regulament.

12.2. Pâna la data de 30 iunie 2004, *Operatorul* va dezvolta si va implementa *modelul de calculatie a costurilor*, astfel încât acesta sa stea la baza calcularii tarifelor de interconectare în vederea terminarii la puncte mobile a apelurilor si sa permita reconcilierea cu un model de calculatie a costurilor de tip „bottom-up”.

12.3. Prezentarea rezultatelor *modelului de calculatie a costurilor* ANRC si demararea procesului de reconciliere între *modelul de calculatie a costurilor* si modelul de tip “bottom-up” dezvoltat de ANRC se va realiza dupa încheierea auditului si emiterea opiniei de audit.

12.4. În cazul nerespectarii termenului prevazut la pct. 12.2, tarifele serviciilor furnizate de *Operator* pe pietele din sectorul comunicatiilor electronice pe care a fost desemnat, prin decizie a presedintelui ANRC, ca având putere semnificativa, fiindu-i impuse obligatii de orientare a tarifelor în functie de costuri, vor fi calculate în functie de rezultatele obtinute pe baza modelului de tip „bottom-up”, dezvoltat de ANRC. Tarifele astfel determinate vor fi revizuite, acolo unde este cazul, în urma finalizarii procesului de reconciliere a modelului de tip „bottom-up”, dezvoltat de ANRC, cu *modelul de calculatie a costurilor*.

Anexa nr.1

Lista elementelor de retea utilizate în realizarea *modelului de calculatie a costurilor*

● Macrocelula: achizitia, amenajarea si/sau închirierea locatiei; ● Macrocelula: echipamente (un sector); ● Macrocelula: echipamente (doua sectoare); ● Macrocelula: echipamente (trei sectoare); ● Microcelula: achizitia, amenajarea si/sau închirierea locatiei; ● Microcelula: echipamente; ● Picocelula: achizitia, amenajarea si/sau închirierea locatiei; ● Picocelula: echipamente; ● Macrocelula: TRX-uri aditionale; ● Microcelula: TRX-uri aditionale; ● Picocelula: TRX-uri aditionale; ● Backhaul 2Mb/s linii radio; ● Backhaul 8Mb/s linii radio; ● Backhaul 16Mb/s linii radio; ● Backhaul 32Mb/s linii radio; ● Backhaul 2Mb/s cablu; ● Backhaul 8Mb/s cablu; ● Backhaul 16Mb/s cablu; ● Backhaul 32Mb/s cablu; ● BSC: unitatea de baza; ● legaturi de transmisie BSC-MSC 2Mb/s radio; ● legaturi de transmisie BSC-MSC 8Mb/s radio; ● legaturi de transmisie BSC-MSC 16Mb/s radio; ● legaturi de transmisie BSC-MSC 32Mb/s radio; ● legaturi de transmisie BSC-MSC 2Mb/s cablu; ● legaturi de transmisie BSC-MSC 8Mb/s cablu; ● legaturi de transmisie BSC-MSC 16Mb/s cablu; ● legaturi de transmisie BSC-MSC 32Mb/s cablu;	● MSC: procesor; ● Software; ● Interfata de interconectare; ● Constructii si echipamente auxiliare aferente comutatoarelor; ● Cladiri (amenajarea spatiilor aferente echipamentelor de comutare); ● MSC: închirierea locatiei; ● legaturi de transmisie între comutatoare; ● Tandem/Tranzit; ● HLR; ● Optimizare HLR; ● SMSC (Short Message Service Center); ● PCU (Packet Control Unit); ● GGSN (Gateway GPRS Support Node); ● SGSN (Serving GPRS Support Node); ● transmisie IP.
--	--

Anexa nr.2

Proces tipic de alocare a costurilor

